

e-mail:radud@ukr.net

Радіонов Ю.Д., к.е.н., начальник відділу адаптації та імплементації міжнародних стандартів, моніторингу і аналізу у сфері державного фінансового контролю Рахункової палати України

ЭФЕКТИВНА БЮДЖЕТНА ПОЛІТИКА – ОСНОВА СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Радионов Ю.Д., к.э.н., начальник отдела адаптации и имплементации международных стандартов, мониторинга и анализа в сфере государственного финансового контроля Счетной палаты Украины

ЭФФЕКТИВНАЯ БЮДЖЕТНАЯ ПОЛИТИКА – ОСНОВА УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ УКРАИНЫ

Radionov Yu.D., Ph.D., The Head of the International Standards Adaptation and Implementation, Monitoring and Analysis in the Sphere of State's Financial Control Department, The Accounting Chamber of Ukraine (Kyiv)

EFFECTIVE BUDGET POLICY – THE BASIS OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINE

Бюджетна політика за допомогою бюджету як ключового інструменту регулювання економічної діяльності впливає на мікро- та макроекономічні показники, темпи економічного зростання. В нинішніх, складних умовах соціально-економічного розвитку України питання бюджетної політики цікавлять не лише науковців, практиків, а й самих громадян, оскільки від ефективної бюджетної політики залежить рівень їх соціальної захищеності, задоволення інших суспільних потреб, зростання доходів населення і в цілому рівень благополуччя.

Бюджетна політика є стержнем фінансової політики і окрім мобілізації бюджетних ресурсів на потреби країни, визначає джерела фінансування дефіциту бюджету, параметри взаємовідносин між окремими ланками бюджетної системи тощо.

Через бюджетну політику, держава шляхом надання субвенцій та дотацій регіонам, стимулює соціально-економічний розвиток, розбудовує та оновлює об'єкти ЖКГ, заклади освіти, охорони здоров'я, формує сучасну інфраструктуру для залучення інвестицій, тим самим закладає основи конкурентоспроможної економіки.

Питання бюджетної політики постійно перебувають в полі зору вітчизняних вчених і розглядаються в наукових працях: Т.І. Єфименко, Л.В. Лисяк, І.О. Луніної, І.Я. Чугунова, С.І. Юрія та інших. Проте, недостатня ефективність бюджетної політики вказує на необхідність проведення подальших наукових пошуків з метою активізації бюджетної політики.

Метою статті є визначення основних проблем реалізації бюджетної політики в сфері видатків та пошук шляхів подальшого удосконалення, виходячи з потреб соціально-економічного розвитку країни.

Оцінюючи нинішній стан здійснення та фактичні можливості бюджетної політики України приходимо до висновку, що вона є досить суперечливою та недостатньо результативною в сенсі її зосередження на прискореному розвитку пріоритетних галузей економіки.

На нашу думку, бюджетна політика є стратегією дій влади скерованої на регулювання соціально-економічних відносин через бюджетну систему країни [1, с. 192].

Сучасна бюджетна політика України характеризується низьким рівнем результативності, в тому числі через неефективне використання бюджетних коштів.

Наприклад, результати аналізу формування та використання міжбюджетних трансфертів, наданих місцевим бюджетам у 2012–2013 рр., засвідчили, що неефективно витрачено 536,9 млн. грн. коштів трансфертів, отриманих з державного бюджету, з порушенням порядків і умов надання трансфертів, а також норм законодавства щодо використання бюджетних коштів – 376 млн. грн. Крім того, із застосуванням процедур, які не відповідали законодавству у сфері державних закупівель, укладено договорів на придбання товарів, робіт і послуг на 195,9 млн. грн. [2, с. 140–141].

Це не поодинокі випадки. Наші дослідження підтверджують, що неправильно обрані пріоритетні орієнтири бюджетної політики, наприклад у сфері видатків бюджету є причиною розпорошення обмежених фінансових ресурсів, низького рівня ефективності бюджетної, фінансової та взагалі економічної політики держави. Між тим, ефективність бюджетної політики у сфері видатків є запорукою вдалої модернізації країни, одержання кращих результатів, досягнення конкретної мети стратегічного, економічного та соціального розвитку.

Бюджетна політика не є сталим організмом, а навпаки являє собою динамічний процес, який потребує постійного коригування мети та конкретизації завдань від одного бюджетного періоду до іншого. Мета бюджетної політики досягається передусім за рахунок вибору оптимального переліку інструментів бюджетного механізму.

З його допомогою державні і місцеві органи повинні вирішувати задачі, сформульовані в основних напрямках фінансової, бюджетної, податкової та соціальної політики. Зі зміною і формуванням нових завдань, повинен змінюватись і сам бюджетний механізм [3, с. 139].

Бюджетна політика має прискореними темпами реагувати на потреби суспільства та гармонійно вписуватись в динаміку розвитку суспільних відносин, відповідати прагненням суспільства та відповідним чином реагувати на сучасні виклики, як зовнішні так і внутрішні. Очікування від реалізації бюджетної політики слід розглядати, як необхідну умову розв'язання протиріч в бюджетній сфері, розуміння живучості бюджетної політики, її розвитку як динамічної моделі, а не якогось аморфного об'єднання в суспільних відносинах.

Забезпечити ефективну реалізацію бюджетної політики можна лише за рахунок синхронного застосування та впровадження ефективних інструментів, форм та методів бюджетного регулювання, як на загальнодержавному так і на місцевому рівні.

Зважаючи на існуючі проблеми реалізації бюджетної політики з метою забезпечення сталого розвитку економіки і підвищення добробуту населення необхідно, зокрема у видатковій сфері посилатись практичний, зарубіжний досвід впливу видатків державного та місцевих бюджетів на стабілізацію фінансів і розвиток економіки.

Ефективність бюджетних видатків має підвищуватись на основі активного застосування програмно-цільового методу та досягнення дієвості середньострокового бюджетного планування [4, с. 57].

На нашу думку, серед пріоритетних цілей бюджетної політики у сфері видатків має бути:

- зосередження обмежених фінансових ресурсів на пріоритетних напрямках економічного та соціального розвитку країни (державні, галузеві, регіональні програми);

- посилення відповідальності розпорядників та одержувачів коштів за взяті ними бюджетні зобов'язання та проведення вчасних платежів;

– раціональне та ефективне використання бюджетних коштів;
– зосередження зусиль розпорядників та одержувачів коштів на кінцевому результаті і досягненні максимально високих соціально-економічних показників [5, с. 92].

Бюджетна політика має відповідати тим стратегічним завданням і цілям, які стоять перед країною у даному проміжку часу, виходячи із соціально-економічного становища.

Бюджетна політика буде ефективною лише тоді, коли кожен громадянин України незалежно від соціального статусу довірятиме її ключовим принципам, а оптимізація видатків бюджетів усіх рівнів є інструментом за допомогою якого можна кардинально змінити соціально-економічне становище країни.

Бюджетні кошти не повинні розпорошуватись, а навпаки вирішувати ключові завдання у сфері освіти, науки, охорони здоров'я, розбудовувати соціально-побутову інфраструктуру тощо.

Бюджетна децентралізація з наданням фінансової самостійності регіонів повинна супроводжуватись відповідним рівнем відповідальності, в тому числі, за раціональне та ефективне використання бюджетних коштів. Це дасть можливість досягати кращих результативних показників, підвищувати рівень та якість життя населення в регіонах, рухаючись в фарватері сталої стратегії економічного розвитку держави.

Бюджетна політика в сфері міжбюджетних відносин має забезпечувати рівні умови розвитку територій, згладжувати регіональні диспропорції та стимулювати регіони до нарощування фінансово-економічного потенціалу, забезпечення сталого розвитку і підвищення рівня і якості життя населення.

Література:

1. Радионов Ю.Д. Бюджетная политика Украины: проблемы и пути модернизации // Экономика: мировой исторический опыт и современные проблемы: монограф. Книга 2 / под ред. Н.С. Клуноко. – Ставрополь: Логос, 2013. – 214 с.
2. Звіт Рахункової палати за 2014 р. // Рахункова палата. – К., 2015 [Електр. ресурс]. – Режим доступу: http://portal.rp.int/doccatalog/document/16747166/Zvit_2014.pdf.
3. Механізм формування національної інвестиційно-інноваційної системи України: монограф. /О.В. Величко, М.М. Дубовиков, О.В. Ляшенко. – Луганськ: Видавництво «Елтон – 2». 2011. – 186 с.
4. Забезпечення фінансової стабільності в Україні в умовах посткризової економіки / Я.В. Белінська, Д.С. Покришка, О.О. Молдован [та ін.]. – К.: НІСД, 2011. – 88 с.

5. Радіонов Ю.Д. Цілі бюджетної політики України у сфері видатків / Ю.Д. Радіонов // Наукові праці НДФІ. – 2015. – Вип. 1. – С. 87–95.

e-mail: v.rusin@tneu.edu.ua

Русін В.М., к.е.н, доцент кафедри фінансів
ім. С.І. Юрія ТНЕУ

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЗАЛИШКИ КОШТІВ ЄДИНОГО КАЗНАЧЕЙСЬКОГО РАХУНКУ

Русин В.Н., к.э.н, доцент кафедры финансов
им. С.И. Юрия ТНЭУ

ФАКТОРЫ ВЛИЯНИЯ НА ОСТАТКИ СРЕДСТВ ЕДИНОГО КАЗНАЧЕЙСКОГО СЧЕТА

Rusin V.N., Ph.D., Associated Professor of Department
of Finance named after S.I. Yuriy, TNEU

FACTORS AFFECTING BALANCES THE SINGLE TREASURY ACCOUNT

Необхідність ефективного управління наявними фінансовими ресурсами держави завжди була і буде актуальною, оскільки від цього залежить можливість профінансувати видатки бюджетів в межах їх доходів, нагромадити кошти для погашення боргових зобов'язань держави, використати тимчасово вільні кошти з метою отримання додаткових доходів держави, оперативно реагувати на зміну соціально-економічної ситуації у країні тощо. Важливу роль у забезпеченні ефективного управління бюджетними коштами держави, прозорості фінансових операцій, аналізі та наданні інформації про фінансовий стан бюджету держави, а також запобіганню нецільовому використанню коштів відіграє система виконання бюджету.

В різні історичні періоди на території нашої країни застосовувались усі три відомі світовій практиці системи касового виконання бюджету – банківська, казначейська та змішана. Однак, саме з метою більш ефективного управління фінансовими ресурсами держави 27 квітня 1995 р. Указом Президента України № 335/95 було утворене Державне казначейство